

DEMOKRASİ VE CUMHURİYETİN TEMEL NİTELİKLERİ

- Millî Mücadele'nin ardından ülkemizde Mustafa Kemal Atatürk'ün öncülüğünde köklü yenilikler yapılmıştır.
- Bu yeniliklerden biri de cumhuriyetin ilan edilmesidir. Cumhuriyetin ilanı, demokrasi açısından tarihimizdeki önemli kararlardan biridir.
- Bu nedenle Cumhuriyet Bayramı, resmî bayramlarımız arasında yerini almıştır.
- Mustafa Kemal Atatürk, Türk milletinin modern ve demokratik bir yönetim şekline sahip olmasını istemiştir.
- Bu amaçla birtakım yeniliklere öncülük etmiştir.
  - ❖ **Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılması** (23 Nisan 1920),
  - ❖ **saltanatın kaldırılması** (1 Kasım 1922),
  - ❖ **Cumhuriyetin ilan edilmesi** (29 Ekim 1923),
  - ❖ 1930'lu yılların başlarında **kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesi** alınmıştır.
- Böylelikle devlet yönetiminde **kadın erkek eşitliği sağlanarak** Türk kadını birçok ülkedeki kadınlardan önce seçme ve seçilme hakkını elde etmiştir.
- **Cumhuriyetin ilanıyla birlikte devlet başkanı olan cumhurbaşkanı** seçimle iş başına geçmiştir.
- İlk cumhurbaşkanımız **Mustafa Kemal Atatürk** olmuştur.

Demokrasi, halk yönetimi veya halkın devlet yönetiminde söz sahibi olması olarak ifade edilebilir.

- Ancak demokrasiyi sadece devlet yönetimi ile ilişkilendirmemiz çok doğru olmayacaktır.
- Çünkü demokrasiye hayatımızın her alanında rastlayabiliriz
  - ❖ Evde kararlar alınırken aile fertlerinin fikrinin alınması,
  - ❖ sınıf başkanı seçimlerinde sınıftaki öğrencilerin oy kullanması hayatımızdaki demokrasi uygulamalarına örnektir.
  - ❖ Yine yerel yöneticilerin halkın oylarıyla belirlenmesi,
  - ❖ halkın isteklerini dilekçe vererek yöneticilere iletmesi

şehrinizde karşılaşılabileceğiniz demokratik uygulamalar arasındadır.

Demokrasinin Temel İlkeleri

Özgürlük: Demokratik devletlerde insanlar başkalarına zarar vermeden istediğini yapabilmesi, **hak ve özgürlüklerini** kullanabilmesidir.

Eşitlik: Tüm vatandaşlar yasalar önünde eşit haklara sahip olmasıdır.

Millî egemenlik: Devleti yönetme gücünün millete ait olmasına **millî egemenlik** denir. Halk bu gücü **seçme ve seçilme** hakkından faydalanarak kullanmaktadır.

Seçme ve seçilme hakkı: Halkın yöneticilerinin seçmek içi seçimlerin yapılması oy kullanması ve aynı zamanda aday olabilmesi hakkıdır.

Çoğulculuk: Niteliğine göre ülke genelinde yapılan seçimlerde ya da yerel seçimlerde birden fazla parti ya da kişi yönetime aday olabilmesi ve seçimlerin sonucu ne olursa olsun farklı fikirlere saygı gösterilmesidir.

Katılım: Niteliğine uygun şekilde seçimlerde oy kullanarak, istek ve şikâyetleri için dilekçe vererek ya da sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılarak yönetimde söz sahibi olabilmesidir.

Hukukun üstünlüğü: Herkesin yasalara ve bağımsız mahkemelerin verdiği kararlara uymasındadır.

- Demokrasi kavramı ilk kez **Antik Yunan**'da ortaya çıkmıştır.

Demokrasi: "Demos" (Halk) + "Kratos" (Güç) kelimelerinin birleşimidir. Yani **"Halkın Gücü"** demektir.

Cumhuriyet: "Cumhur" kelimesi **"Halk, büyük kalabalık"** anlamına gelir. Cumhuriyet, gücünü halktan alan ve yönetme yetkisinin halkta olduğu yönetim biçimidir.

Cumhuriyet, egemenliğin millete ait olduğu ve bunu belirli süreler için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı yönetim biçimidir.

- ❖ Cumhuriyeti korumak ve yaşatmak başta yeni nesiller olmak üzere her Türk vatandaşının görevidir.